

DUANIZDA KÜFRE YER VERİR MİSİNİZ?

Abdülhamit Güler

abdulhamitguler@gmail.com

'Sinema hayatın içinde/n/dir' derken kastedilen, 'hayatın gerçeği' namına her şeyin beyaz perdeye aktarılabilir olması mıdır? 'Gerçekçilik' dediğimiz yaklaşım, 'gerçek' olarak addedilen 'var olması yeten' her şeyin filme alınabilmesi, filmde yer verilebilmesi midir? Dahası, sizin 'gerçek' dediğiniz şey nedir? Acaba kendinize bu soruları kaç defa yönelttiniz? Ve sonrasında bir film çekersiniz ve içine istediğiniz 'tarzda', istediğiniz oranda 'döşeme' yaparsınız, soruların neresinde kalırsınız?

Evet, gerçekçilik, sinemanın 'izah aracı' olarak önem taşır. Fakat bir de 'sanat' dediğimiz mesele var. Mesele, elbet. 'Sanat'ı bir mesele olarak görmek veya meseleler sonucunda sanata ulaşmak, 'bize ait' olan algıdır. Sanat, derdi olanların, dert edindiklerini düşünme/düşündürme biçimiyse; düşünmek, bir davranış haliyse; davranış, gerçeğe dayalı resimse; sanat dediğimiz alanın bir maksadı olmalı.

'Sinema, gerçeğin sanatı olarak bütünlük taşır.'
- Andre Bazin

Sinemada gerçekçilik denince akla gelen ilk isimdir belki, Bazin. Bu cümleyi kurarken ne kastettiğini, kendi sinema anlayışını izah ederken ortaya koyuyor. Manidar bir cümle olarak ifadesini almak maksadımız açısından kâfi. Zira 'kendi bakış açısı'na sahip olmaya çalışanlar, biriktirdiklerini olduğu gibi kabul etme yoluna gitmez. Birikimlerini, yeni doğumların tohumları olarak kullanır. Sanat, bu yüzden kadim bir alandır ve toplumdaki topluma farklılık gösterir.

Örneğin (aslında örnek değil, yazının bizatihi maksadı olur bu konu), 'küfür' sinemada ne oranda yer alabilir ya da yer alabilir mi? Gerçekçilik namına küfre yer verilmesi kabul edilebilir mi?

'Celal Tan ve Ailesi'nin Aşırı Acıklı Hikâyesi' (CTVAAAH) ve sonrasında 'Entelköy Efeköy'e Karşı' filmi izleyince hayıflanmaktan kendimi alamadım. CTVAAAH'nin Adana'daki galasından sonra yönetmen Onur Ünlü, 'Küfür olayına bu kadar takılmayın. Çok da fazla küfür yoktu. Diğer film-

lerimde ne kadar varsa o kadardı işte.' demişti. Birçokları gibi ben de garipsemiştım açıklamayı. 'Size ne kardeşim, küfür duymak istemiyorsanız izlemeyin' diyebilirsiniz. Fakat bu kadar kolay değil bu meseleler. Nasıl ki biçimsel olarak getirdiği yenilikler açısından destek veriyorsak, Onur Ünlü'ye, küfür konusundaki bu 'umursamazlığı' hususunda da eleştirimizi ortaya koyacağız.

'Entelköy Efeköy'e Karşı' filmindeki küfürler ve 'bereket tanrısı' üzerine bina edilmiş (toplamda dakikalarca süren) 'muhabbet', orijinalitenin değil, çaresizliğin göstergesi. Zira filmin bir yerinden sonra o kadar çok küfür yer alıyor ki, Yüksel Aksu'nun, 'güldürebilmek' adına bir takım şeyleri feda ettiği anlaşılıyor. 'Dondurmam Gaymak'ta yine aynı yöreye ait bir hikâye anlatılmasına rağmen, küfürsüz, 'temiz' bir 'sanat eseri' ortaya konabilmişti. Antikapitalist, antiemperyalist ve

hatta sosyalist fikirlerini ilk filminde de gayet güzel bir şekilde veren Aksu, ikinci filminde bu konuyu da abartmış. Neyse, burası başka bir mesele.

Biz 'sanat'ı, bir 'edep' göstergesi, 'edip' kârı, hayatın maksadının 'nezih bir yolu' olarak bildik. Küfür koyarak ne gerçeğe ulaşabilirsiniz, ne de sanata. 'Sana ne' diyebilirsiniz. Bu noktadan sonra sizin sinema anlayışınız ve 'dertli tavrınız' bizi ilgilen-dirmez. Lakin sinemaseverlere karşı 'izahat' borcu olan bizler, mahsur gördüğümüz noktalara işaret etmek zorundayız. Ve kaldı ki, eserinizi ortaya koyduktan sonra o artık sizin olmaktan çıkmıştır. Özellikle Onur Ünlü için söylüyorum ki, filmleri, sonraki nesiller için de sinemasal anlamda kıymetle anılacaktır. Ne ki, küfür meselesi bu tabloyu gölgeleyecektir.

Evet, belirtmek gerekir ki, Batı'da (istikamet olarak değil 'medeniyet merkezi' olarak) bu (küfür), 'özgürlük' alan bulabilir. 'Bize has sanat' arayışında/çabasında olan bizler ise itiraz ediyoruz. Çünkü sanat, his kaynaklı bir 'somutlama alanı'dır. Metafizik olgulardan fizik ortaya koymak ve somut olarak ortada olan eserden de yine metafizik 'mana hissetmek', 'biz'e özgü sanat anlayışının izahı olsa gerek.

Bazin'e 'gerçekçilik namına' söz hakkı verdikten sonra tam da burada, mevzunun nihayete ereceği noktada, hakiki manada 'sanat adamı' olan bir bilgeye kulak vermek gerekir:

'Sanat bir yakarma, bir dua biçimidir ve insan yalnızca duasıyla yaşar.' - Andrei Tarkovsky

Şimdi siz karar verin; duanızda küfre ne kadar yer verirsiniz?

Onur Ünlü, filmin setinde